

Biskop Georg Hille:

Ingen fremtid for diakonien uten vigselordninger og stillinger

— Jeg ser ingen fremtid for diakonien dersom ikke diakoner får vigselordninger på linje med prest og kateket. Hvis vi ikke snart får diakonen inn i kirken, forblir kirken en «ordkirke», og fortsetter på den lutherske ulykksalige tradisjon. Ordets kirke er ikke teologiens kirke, men gjerningenes kirke, sa biskop Georg Hille på samrådsmøtet mellom Diakonirådet, diakonilederne, diakonikonsulentene og formennene i bispedømmenes diakoniutvalg, som var samlet på Diakonhjemmet fredag 28. oktober. Biskop Hille rettet også klar kritikk mot den teologiske forankring til diakoniplanen for Den norske kirke, og dermed også til den såkalte diakonierklæringen. Hille ga uttrykk for at disse dokumenter var for ensidig opptatt av nødsbegrepet som utgangspunkt for diakonien, og at dette skyldtes at man hadde tatt utgangspunkt i menneskets situasjon og ikke i Gud selv.

Samrådsmøtet hadde i tillegg til biskop Georg Hilles foredrag med tema: «Signaler til en helhetsplan for Den norske kirkes diakoni», en sesjon om lovfestede soknediakonstillinger, innledet av Frank Grimstad. Både til Hilles foredrag og Grimstads innledning ble det en utfyllende meningsutveksling som ble avrundet med konkrete betraktninger omkring det videre arbeid med lovfesting av soknediakonstillinger. I det følgende gjengis et forkortet referat av Hilles foredrag samt en kort oppsummering vedrørende arbeidet med lovfesting av soknediakonstillinger.

Videre utover i dette nr. av Diakonos finnes brev oversendt kirke- og undervisningsminister Kjell Magne Bondevik vedtatt på Diakonirådets møte 26/10-1983.

Overgangsgenerasjonen

— I min alder og stilling i Den norske kirke anser jeg meg å tilhøre en overgangsgenerasjon i et meget omfattende reformarbeid. Et arbeid som også i stor grad berører diakonien. Etter en meget uryddig periode, går det nå mot avklaring. Hele etterkrigstiden har vært en tid preget av forandringer og reformer, også for diakonien, innledet biskop Georg Hille, som mente at vi nå var i ferd med å møte en ny diakoniepøke, hvor den nye «diakoniplanen for Den norske kirke» var å anse som et grunnlagsdokument. — I det følgende vil jeg inndele min behandling av diakoniplanen i følgende tre hovedpunkter: 1. Diakoniens egenart. 2. Diakoniens oppgaver. 3. Diakoniens midler.

Diakoniens egenart

I forsøket på å finne frem til diakoniens egenart er det viktig hvilket utgangspunkt man velger. Det er ingen lett oppgave å bestemme diakoniens egenart og

jeg har liten tro på i denne forsamling å kunne presentere helt nye og originale ideer eller synspunkter, men har prøvd å rydde opp i mitt eget hode for å finne ut hvor jeg står.

Jesus

Det vanlige utgangspunktet å ta for diakonien er Jesus selv. Han som også virkeliggjorde budskapet gjennom sine gjerninger. Dette er en tradisjonell og fin måte å se diakonien, men jeg synes den blir for meget en etterfølgelse. Utgangspunktet blir lett ufruktbart fordi man blir hengt opp i en rangering av forkynnelse og diakoni etter hverandre, med forkynnelsen som det viktigste.

Menneskets faktiske situasjon

Man kan også ta utgangspunkt i menneskets faktiske situasjon, at mennesket lider nød og at dette fordrer kristen nestekjærlighet fra enkeltkristne og kirken. Med dette utgangspunkt for diakonien blir man lett hengende i et

stadig krav om å bli definert i forhold til det offentlige helse- og sosialvesen. Kirken havner i veldedighets- eller velferdstankegang og legger sin vekt på å avhjelpe og å lindre nøden, en slags reparasjonsvirksomhet. Heller ikke dette utgangspunkt har ført frem for meg.

Menigheten

En etter hvert moderne måte å se diakonien på er å ta utgangspunkt i menigheten og utfolde diakonien fra den. Med dette utgangspunktet kan det lett oppstå grenser for diakonien og diakoniens gjerning kan lett bli konsentrert om oppbyggelse og fromhet.

Gud

Jeg har valgt å gå bak alt dette tidligere nevnte, til og med bak Jesus, til Gud selv. Diakonien har sitt feste og sin drivkraft i Gud selv og Hans gjerninger. Dette gir diakonien samme utgangspunkt som alle andre ytringer i kirken. Diakonien er fra

Gud og i Gud, i Hans to verk — i skaperverket og frelsesverket. Det er en viktig sammenheng mellom skapelsen og opprettholdelsen av skaperverket gjennom frelsen, men det er også en viktig spenning idet alt det gamle skal forgå og det skal oppstå en ny himmel og en ny jord. Gud skaper og nyskaper på mange måter, både gjennom skaperverket og menigheten. Menigheten er et redskap i diakoni og ord, begge deler er en tjeneste for Gud, leiturgia, det samlede oppdrag som er oss gitt fra Ham.

Diakoni blir derfor å tjene mennesker, men også å tjene Gud, en gudstjeneste. Fordi diakonien står i Guds sammenheng, får den en kolossal betydning. Både i tanke og i praksis skal diakonien behandles analogt med f.eks. forkynnelse. Det som jeg her har anført, får en god del konsekvenser for de konkrete tjenester. Diakonien står på lik linje med andre ting som vi driver med som kristne. Diakonien er gitt sin begrunnelse og sitt utgangspunkt i Gud, sammen med forkynnelse og undervisningen. Gis den en annerledes plassering, vil den alltid bli et problem, både for menigheten og for samfunnet.

Diakonien oppgaver

Hva blir så diakonien oppgaver med det utgangspunkt og den plassering jeg her har nevnt? Diakonien har sitt utgangspunkt i menigheten og retter seg mot alle i og utenfor menigheten, slik forkynnelse gjør det. Diakonien skal legitimere seg som Guds verk blant menneskene. Utgangspunktet er i Gud og Hans veldige bevegelse, en ustanselig bevegelse ut, ut til verdens ende. Så med Ordet og også med diakonien. Diakoni **der** ute er ikke punktuell, men har alltid linjer til menigheten og til Gud. De som er langt «der ute» og er seg sitt diakonale oppdrag bevisst i sitt hjerte, de er også kirkens diakonarbeidere. Ut fra dette kan vi snakke om oppgaver innen individuell dia-

koni, karitativ diakoni, rådgivning, miljø, kultur og politisk diakoni og samfunnsdiakoni.

Den som betrakter diakonien utenfra og ikke har gått inn i disse kirkens mange irrganger vedrørende diakonibegrepet, har ingen mulighet for å skjønne hva diakoni egentlig er. De må forklares det nye spektrum av diakoni og hva som er dens begrunnelse. Her må man inn i den kirkelig-teologiske virkelighet.

På et punkt er jeg misfornøyd med diakoniplanen som foreligger. Man tenker bare nød og lindring. Planen mangler en visjon i retning av utfoldelse og beriking av det sunne, for gjennom det å utfolde Guds skaperverk.

Diakonien midler

Gud trenger redskaper til de ulike oppgaver. Han trenger mennesker som er gitt Ordet, sakramentene og åndsutrustning.

Man må spørre seg hva som er viktig for Gud og Hans plan. Svaret blir Ordets forkynnelse og diakoni og her gis ingen rangering. For å utføre Guds oppdrag må vi regne oss alle kristne som delaktige i oppdraget. På samme måte som det heter: «Me er alle prestar», må det også hete: «Me er alle diakonar».

Med dette utgangspunkt kunne vi gå videre til urmenighetens enkle bilde av de ulike nådegaver og de ulike oppgaver som ble tildelt enkeltmenneskene. Den første form for tjenstedifferensiering oppstod ut fra de ulike nådegaver, i en fri utfoldelse. Men vi er syndere og det blir lett rot. Rot kan vi tåle, men ikke der hvor det stanser Guds verk. Det finnes en Gudvillet ordning. Det er denne vi ved en ulykke har kalt embetet. Utgangspunktet for embetet er den unike og altomfattende tjeneste apostlene hadde, som var OK de første ukene. Senere økte oppgavens omfang og art, og vi kan lese den fine historien om den første differensiering i Acta 6. Men her skjedde det etter min mening en ny grunnskade, idet

man får forståelsen av at det apostlene driver med er det viktigste. Jeg vil fastholde at alt er like viktig, fordi Gud vil det. I perioder har tjenestene vært spredt og senere samlet. Nå hos oss er alle tjenester samlet i dette ene embetet, presteembetet. Bare legg merke til presteordinasjonen, hvordan den tar med hele spekteret av tjenester.

Hva nå?

Nå må vi dele oppgavene. Den norske tradisjon er fortsatt at alt er samlet i en tjeneste, prestedtjenesten, og at diakonien blir hengt på og forkynnelse blir skadelidende. Enepresten bruker minst 1/3 av sin stilling til diakoni i en vanlig norsk menighet, fordi manglende kapasitet har ført til at menigheten har hengt ting på prestedtjenesten. To-delingen prest og kateket medførte at diakonien ble hengt på til dels som frivillig arbeid. Skulle det fastholdes en to-delning, måtte det bli prest og diakon fremfor prest og kateket. Det var en kirkehistorisk tilfældighet som førte til at man havnet i nåværende delingssituasjon.

Vi må gå inn i delingen prest/kateket/diakon ellers blir vår kirke ensporet og får slagside. Hvis vi ikke snart får diakonen inn i kirken forblir den en ordkirke og fortsetter på den lutherske ulykksalige tradisjon. Ordets kirke er ikke teologiens kirke, men gjerningenes kirke. Jeg ser ingen fremtid for diakonien dersom ikke diakonene får vigsel og ordninger på linje med prest og kateket. Faren ved den kirkelige enveistrafikk er at redskapene blir de betydningsfulle, fordi de er midlere av Guds verk, og alle andre blir mottakere. I misjonen er dette ekstra lett synlig på grunn av ressursfordelingen, den rike gir til den fattige og den troende formidler sin tro til den vantro. Fra et KV-dokument har jeg plukket opp en fin illustrasjon. Det er bildet av en menighet med ulike mennesker rundt

Forts. s. 14

Overganger

Forts. fra s. 5

et stort bord der de alle legger det de har fått, enten det er mye eller lite, godt eller dårlig. Tingene legges på Guds bord og idet de ligger der, er de alle Guds, og når så menigheten forsyner seg fra det samme bord, er det Guds gaver man mottar. Dette bildet gjelder både for misjon og diakoni, og kunne vi få denne visjon inn i våre menigheter og vår kirke, ville mye være forandret. Det dreier seg om et bord hvor noen legger sin nød, sin avmakt og sin lengsel, hvor man legger fra seg et rop om hjelp slik at andre kan ta det, avsluttet biskop Georg Hille sitt foredrag.

Diakonstillinger

Ved annen sesjon på samråingsmøtet redegjorde Frank Grimstad fra Kirkens personallutvalg om lovfesting av diakonstillinger samtidig som han fremmet et forslag om videre arbeid med denne sak. Grimstad mente at kirke- og undervisningsministeren ikke burde være fremmed for et separat utspill for soknediakonstillinger. Nå er det for tiden en kirkelovkomite i arbeid som bl.a. skal se på stillingsstrukturen i Den norske kirke, og man kunne tenke seg muligheten av å vente på en sluttbehandling der. Dette arbeidet vil imidlertid ta lang tid. Det ble i møtet antydning opptil 7 år før evt. forslag er satt ut i livet og fungerer. I dette perspektiv mente man at et utspill fra kirke- og undervisningsministeren burde kunne sees på som en videreføring av det utspill som var fremme for diakonstillinger i forrige regjering som hadde kirke- og undervisningsminister fra Kristelig Folkeparti.

Frank Grimstad redegjorde også for hva som kan tenkes å ligge i begrepet lovfestede soknediakonstillinger. Dette ble skissert i følgende 4 punkter:

1. Lovfesting slik som prestestillingene og klokkerstillingene er det — at det skal være diakon i enhver menighet. Dette alternativet vil koste ca. 80 mill. kroner å gjennomføre.

2. En lovfesting slik som kateketstillingene har det — hvor det heter at «i prestedømmet kan opprettes stilling». Denne lovfesting kan i seg selv sies å være viktig, uavhengig av hvor mange stillinger som bevilges over tid. Ikke minst fordi slik lovfesting vil gi stillingene status og ordnede forhold.

3. Lovfestet i fremtidig kirke-lovgivning knyttet til Kirkemøtet, hvor dette fastlegger stillingsstruktur for kirken.

4. En åpenhet for menighetene til å opprette stillinger etter behov, ut fra en rammebevilgning.

Når man gikk inn for lovfesting av soknediakonstillinger, hvilket det i samråingsmøtet var udelt enighet om, hadde dette sitt utgangspunkt både i den status slik lovfesting gir, videre i det faktum at samtidig som det er blitt opprettet 70 statlige stilling-

er for kateketer, er det opprettet 70 stillinger av menighet/kommune.

(Brevet til kirkestatsråden er gjengitt på s. 6).

LKA

DIATAHS ETTERUTDANNING

- KURS I HELSEØKONOMI
- **Målgruppe:** Diakoner, sykepleiere, sosionomer, vernepleiere o.a. med administrativ utdannelse eller praksis.
- **Foreleser og kursansvarlig:** Geir Lahnstein
- **Tid:** 12.-14. januar 1984
- **Sted:** Olavsgården, Trondheim
- **Kursavgift:** kr. 600,-
- **Innvartering på enkeltrom og full pensjon:** kr. 300,- pr. døgn pr. person
- **Maksimalt deltakerantall:** 30
- Opplysninger, detaljprogram og påmeldingsskjema fås ved henvendelse til DIATAHS, Borgenvn. 3c, Oslo 3. Tlf.: 02/46 39 52.
- **Påmeldingsfrist:** 15. desember 1983.

Telemark Diakonlag

Telemark Diakonlag innbyr til julemøte fredag 2. desember hos fam. Svanes, Ulefoss.

Forbundsleder Edward Hulbak orienterer om aktuelle forbundssaker.

Av hensyn til servering bes påmelding gitt Svanes, tlf. 84 902.

Vel møtt.

Hamar bispedømme

Medlemmer av DNDF i Hamar bispedømme innkalles til Stiftsmøte

S. Ål kirke, Lillehammer

mandag 28. november kl. 18.00.

Forøvrig henvises til eget brev fra kretsformannen i Oppland.